

Tid Tisdagen den 6 mars 2012 kl 17.00 – 19.45

Plats Bolindersalen, Tekniska nämndhuset

Justerat Måndagen den 12 mars 2012

Per Ankersjö

Katarina Luhr

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Per Ankersjö (C), ordföranden
Katarina Luhr (MP), vice ordföranden
Jonas Nilsson (M) §§ 1-12, 14-33
Torbjörn Erbe (M)
Per Ola Bosson (M) §§ 1-12, 14-32
Helena Levy (M)
Nils Ingelström (M)
Karin Karlsbro (FP)
Mikael Magnusson (S)
Rana Carlstedt (S)
Mats E. P. Lindqvist (MP)
Stellan F Hamrin (V)

Tjänstgörande ersättare:

Anders Thureson (M) § 13	för Jonas Nilsson (M)
Viktor Strååt (M) §§ 13	för Per Ola Bosson (M)
Anders Thureson (M) § 33	för Per Ola Bosson (M)
Fredrik Canerstam (S)	för Åsa Wester (S)

Ersättare:

Anders Thureson (M) §§ 1-12, 14-32
Viktor Strååt (M) §§ 1-12, 14-33
Andreas Lundin (M)
Frida Johansson Metso (FP)
Per Johansson (FP)
Maria Brogren (C)
Kristina von Engeström (S)
Charles Berkow (MP) §§ 1-19, 21-33
Sara Stenudd (V) §§ 1-32

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Gunnar Söderholm, Anette Jansson §§ 1-22, Camilla Kjellin §§ 1-22, Emily Tjäder, Gustaf Landahl, Håkan Andersson, Ingrid Mårtenson, Lars Burman, Malin Ekman, Margareta Widell, Ulf Mohlander, samt biträdande borgarrådssekreteraren Markus Berensson.

§ 1

Närvarorätt

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att medge närvarorätt vid dagens sammanträde till Lars Burman från SLB-analys, Anette Jansson från avdelningen för plan- och miljö, samt Camilla Kjellin från avdelningen för hälsoskydd.

§ 2

Val av justerare och tid för justering

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden utser vice ordföranden Katarina Luhr (MP) att tillsammans med ordföranden Per Ankersjö (C) justera dagens protokoll.

Justering sker måndagen den 12 mars 2012.

§ 3

Anmälan av föregående protokoll

Protokoll 2/2012 från miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanträde den 6 februari 2012 anmäls.

§ 4

Anmälan av inkomna skrivelser till miljö- och hälsoskyddsnämnden

Inkomna skrivelser m.m. till miljö- och hälsoskyddsnämnden enligt förteckningar från den 22 februari 2012 och den 6 mars 2012 anmäls.

§ 5

Anmälan av delegationsbeslut fattade inom miljöförvaltningen

Beslut

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner redovisningen av delegationsbeslut fattade inom miljöförvaltningen från och med 2012-01-14 – 2012-02-10.

Handlingar i ärendet

Lista över delegationsbeslut ur ECOS för delegationsperioden 2012-01-14 – 2012-02-10.

§ 6

Anmälan av protokoll från rådet för funktionshinderfrågor

Protokoll 1/2012 från miljö- och hälsoskyddsnämndens och fastighetsnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågors sammanträde den 30 januari 2012

anmäls.

§ 7

Tillsyn av båtklubbar

Redovisning av Årsrapport 2011

Dnr 2012-1306

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP):

- 1 Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar att godkänna förvaltningens årsrapport.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar att översända beslutet och årsrapporten till idrottsämnden samt till Saltsjö-Mälarens båtförbund för kännedom.
- 3 Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar att i samråd med berörda nämnder, och inom den egna rådigheten, arbeta för att förenkla förfarandet vid ansökan om bidrag till spolplattor.
- 4 Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar att därutöver anföra följande:

Stockholm är en vattenstad med fantastiska möjligheter till friluftsliv bland kobbar och skär. Det är därför positivt att det finns omkring 80 båtklubbar i staden som bidrar till en ökad trivsel och en levande skärgårdsmiljö. Stockholm är mån om både sina båtklubbar och stadens natur och vattenkvalitet och har därför avsatt medel i stadens budget för bidrag till installation av spolplattor som ett sätt att minska problemet med miljögifter som härstammar från bottenfärger och rengöring av båtar. Miljöförvaltningen bör därför i samband med sin tillsyn informera båtklubbarna om denna möjlighet.

Det är i detta sammanhang viktigt att processen för att ansöka om bidrag till spolplattor är enkel för att så många båtklubbar som möjligt kan ta del av den här möjligheten och minska sin miljöpåverkan. I dagsläget är det inte helt tydligt till vilken/ vilka delar av staden båtklubbarna ska vända sig och hur de ska ansöka. Miljöförvaltningen bör därför ta initiativ till ett förenklat förfarande i samråd med berörda nämnder.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 26 januari 2012. Förvaltningen föreslår att miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar enligt följande:

Godkänna förvaltningens årsrapport.

Översända beslutet och årsrapporten till Idrottsförvaltningen samt till Saltsjö-Mälarens Båtförbund för kännedom.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) och Mikael Magnusson m.fl. (S) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
  1. Godkänna förvaltningens årsrapport.
  2. Översända beslutet och årsrapporten till Idrottsförvaltningen, samt till Saltsjö-Mälarens Båtförbund för kännedom.
  3. Att Miljö- och hälsoskyddsnämnden uppdrar åt miljöförvaltningen att inleda ett tillsynsprojekt som syftar till att, inom 2-3 år från att Havs- och vattenmyndigheten avslutar sitt regeringsuppdrag om nationella riktlinjer för regler rörande båthamnar, förhindra att giftiga båtbottnfärger eller andra miljöskadliga ämnen kan spridas från Stockholms båtklubbar.
  4. Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår idrottsnämnden att, om tillräckliga åtgärder inte vidtagits av båtklubbarna inom den ovan angivna tiden, besluta att staden ska genomföra miljöskyddande åtgärder på den kommunala mark som utarrenderas till båtklubbar och reglera kostnaderna genom nya arrendeavtal med berörda båtklubbar.

I övrigt anföra följande:

Tidigare gjorda studier av båtuppläggningsplatser visar att halterna av koppar, zink, bly och tributyltenn, giftiga ämnen som finns eller har funnits i båtbottnfärg, är kraftigt förhöjda i närområdet runt båtuppläggningsplatser.

Arbetet med att minska miljöpåverkan från båtklubbar har i Stockholm pågått under lång tid och miljöförvaltningen har varit involverad i miljöförbättrande projekt på Stockholms båtklubbar sedan 90-talet. Trots detta visar årets tillsynsrapport att enbart en av 15 inspekterade båtklubbar klarar sig utan anmärkning.

Båtlivet är en viktig del av många stockholmares fritid eller vardag och ska så förbli. Att vattenkvaliteten inte försämras ligger i de flestas intresse, och den redovisade rapporten visar att många av Stockholms båtklubbar har en stark vilja att förbättra sitt miljöarbete. Byte av giftig båtbottnfärg till giftfri färg har tyvärr också för tillfället hamnat i en återvändsgränd då även s.k. ”ytmjuka färger” innehåller ämnen som är giftiga för vattenlevande organismer. Under 2011 återkom även en kopparbaserad färg till östkusten genom nytt godkännande av kemikalieinspektionen.

För att förhindra tillförsel av giftiga ämnen från båtbottnfärg till mark och vatten kan man använda sig av olika metoder, t.ex. att använda spolplatta med avloppslösning när man tvättat och skrapat sin båt eller att man använder sig av någon typ av båtbottnvätt, där man helt kan slippa användning av giftig båtbottnfärg, då växter och djur som fäst vid båtbottnen i stället tvättas bort. Havs- och vattenmyndigheten har i ett pågående uppdrag att utvärdera olika metoder och att komma med nationella riktlinjer för regler som rör fritidsbåthamnar. Arbetet bedöms vara färdigt under 2012.

Miljöpartiet har tidigare uppmärksammat frågan om otillfredsställande miljölösningar hos båtklubbarna och föreslog då att idrottsförvaltningen skulle

ansvara för att åtgärda bristande lösningar på den mark som staden äger och reglera detta med nya arrendeavgifter för båtklubbarna. Majoritetens svar har varit att åtgärder i stället ska ske med hjälp av statliga bidrag, s.k. LOVA-bidrag. LOVA bidragen finansierar maximalt hälften av kostnaden för ett projekt, och om det är båtklubben eller Stockholms stad som står för resten av kostnaden är oklart. Det saknas även beslut om LOVA-bidragen kommer finnas kvar efter år 2012.

För att undvika höga halter av giftiga ämnen i våra sjöar och sjöar och vattendrag, måste Stockholm vidta ett flertal åtgärder. Då arbetet med att förhindra utsläpp till vatten från båtklubbar har pågått under lång tid anser vi att det nu är dags att tidssätta åtgärder för att förhindra ytterligare tillförsel av giftiga ämnen till vattennära mark och till vatten. Vi anser även att åtgärder som inte vidtagits av båtklubbarna inom uppsatta tidsramar ska genomföras av Stockholms stad och regleras med hjälp av avgifter.

Då flera åtgärder som kan komma att behövas är relativt kostsamma anser vi att staden har en viktig uppgift i att informera och samordna, t.ex. om flera båtklubbar vill gå ihop för att skaffa en gemensam spolplatta. Vi anser också att staden i vissa fall kommer behöva skjuta till pengar för en fungerande infrastruktur, speciellt för utrustning som kan komma att användas av besökande båtar, t.ex. anläggning för toalettavfall eller ev. centralt belägen båtbottentvätt.

- 3) Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
1. Godkänna förvaltningens rapport
  2. Därutöver besluta att förvaltningen snarast utarbetar ett förslag till bindande regelverk för hur mark och vatten vid båtklubbars anläggningar ska skyddas utifrån gällande regelverk.
  3. Ge förvaltningen i uppdrag att föreslå ett lämpligt sätt att tacka Heleneborgs båtklubb för deras föredömliga arbete.

Förvaltningens rapport visar på uppenbara brister i nästan samtliga båtklubbars miljöarbete, vilket understryker behovet av snabba åtgärder. Vad gäller effekter på vatten är kommunen genom Vattenmyndigheternas åtgärdsplaner skyldiga att som verksamhetsutövare uppfylla MKN och åtgärdsprogram. Kommunen bör därför i kontrakten med de båtklubbar som arrenderar kommunens mark ålägga båtklubbarna att vidta åtgärder.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP).

Reservation

Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) och Mikael Magnusson m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 8**Tillsyn av skolor och förskolor
Redovisning av Årsrapport 2011**

Dnr 2011-901

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningens årsrapport.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden översänder beslutet och årsrapporten till Utbildningsförvaltningen, Södermalm och Norrmalms stadsdelsförvaltningar för kännedom.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 20 februari 2012.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
  1. Godkänna förvaltningens rapport
  2. Överlämna beslutet och årsrapporten till Utbildningsförvaltningen, samtliga stadsdelsförvaltningar samt SISAB för kännedom.
  3. I övrigt anföra följande:

Ventilationsanläggningar är av största vikt för människors välbefinnande inomhus i medelstora och större fastigheter. Inte minst i lokaler där barn vistas.

Vanligtvis så dimensionerar man en ventilationsanläggning utifrån det förväntade antalet människor, som stadigvarande ska vistas i en lokal. Förändras verksamheten i lokalen – och därigenom antalet människor som vistas där – så behöver troligtvis även ventilationsanläggningen dimensioneras om.

Många människor i skolan kan efter en omorganisering eller smärre omdisponering ofta komma att vistas i lokaler som inte är avsedda för detta. Detta kan leda till luftproblem.

Samordningen mellan Stockholms skolor och SISAB är – i vart fall rörande denna punkt – undermålig. Skolorna förändrar användningen av sina lokaler, men glömmer ofta att meddela SISAB detta. De skolor som kommunicerar med SISAB om ändrad användning av lokaler drabbas ofta av hyreshöjningar på grund av de åtgärder som SISAB då vidtar, vilket inte uppmuntrar skolorna till att kommunicera med SISAB.

Förutom att hyressystemet mellan skolorna och SISAB behöver ses över för att

åstadkomma ett hyressystem som tvärtom uppmuntrar skolorna att kommunicera mera med SISAB, så bör det även i varje skollokal, framför allt där barn vistas, anslås hur många människor som ventilationsanläggningen för i lokalen är avsedd för.

Detta tydliggör för alla berörda, även för de som inte är insatta i hur ventilationsanläggningar fungerar och dimensioneras, hur ventilationen egentligen är tänkt.

Då radonutredningar och åtgärder kan ta tid anser vi att det är ett icke godtagbart resultat att närmare 20 % av skolorna inte ens har mätt radonhalterna i lokalerna. När ingen mätning har utförts kan man inte heller bedöma risken för barnen att vistas i lokalen då inga värden finns att tillgå. Vi anser att en mätning bör vara ett minimikrav för att kunna bedöma lämpligheten av lokalen som skollokal och tycker att det är viktigt att tillse att alla de skolor som inte redan utfört mätning får en tydlig begäran om att detta ska utföras under nästa mätsäsong för att lokalen ska kunna anses lämplig för barn att vistas i.

- 3) Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar enligt följande:
1. Godkänna förvaltningens rapport
  2. Ge förvaltningen i uppdrag att återkomma med förslag på hur bristerna vad gäller alltför höga radonhalter ska åtgärdas.
  3. Därutöver ge förvaltningen i uppdrag att genom en enkät till skolor och förskolor utreda behovet av åtgärder vad gäller mögel, fukt och emissioner från byggnaden.

Rapporten visar på brister vad gäller främst höga radonhalter utan att åtgärder för att avhjälpa dessa brister redovisas. Det är vidare sen tidigare känt att ett betydande antal av stadens skolor och förskolor har betydande problem vad gäller förekomsten av överkänslighets- och allergisymptom. Omfattande studier på 90-talet har påvisat detta (jmf 4H-rapporten) och inga ytterligare åtgärder har vidtagits. Eftersom mätningar av emissioner inte ingår i undersökningarna kan dessa problem inte upptäckas med dagens tillsyn.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP).

Reservation

Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP) enligt följande:

Arbetet med att säkerställa en god inomhusmiljö i stadens skolor och förskolor är en prioriterad fråga i stadens budget. Det är angeläget att inomhusförhållandena i stadens skolor förbättras. Att 64 procent av de 180 verksamheter som miljöförvaltningen besökte under det föregående året kräver uppföljning inom ett eller flera områden visar att tillsynen fyller en viktig funktion och att det fortfarande finns mycket att göra på detta område. Fastighetsägarna måste därför arbeta aktivt med att skyndsamt åtgärda de problem som uppdragats genom förvaltningens tillsyn för att värna stockholmarnas hälsa och trivsel.

Särskilt uttalande lämnas av Mikael Magnusson m.fl. (S) enligt följande:

Att 64 procent av stadens förskolor får en anmärkning gällande inomhusmiljö är en anmärkningsvärd hög siffra. Det förebyggande arbetet för att förbättra detta är otroligt viktigt. Radonproblemen måste åtgärdas.

Vi socialdemokrater valde att i kommunfullmäktiges budget tillföra resurser för ökad tillsyn gällande barns och ungas inomhusmiljö. Vi ser det som viktigt att fler förskolor och skolor får besök oftare av förvaltningen för att öka intensiteten på det förebyggande arbetet och genom detta generera en bättre miljö för stadens barn och unga.

§ 9

Överklagande av beslut om att fastighetsägaren ska återställa wc/duschutrymme i brukbart skick

Remiss från Länsstyrelsen i Stockholms län, beteckning 5051-33910-2011

Dnr 2009-12654

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden yrkar att Länsstyrelsen i Stockholms län avslår överklagandet.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden åberopar som grund för yrkandet vad som anförts i förvaltningens tjänsteutlåtande.
- 3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden uppdrar till förvaltningschefen att företräda nämnden i ärendet.
- 4 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 20 februari 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

§ 10**Överklagande av beslut om timavgift för tillsyn av cisternkontroll
Remiss från Länsstyrelsen i Stockholms län, beteckning 5051-
38154-2011**

Dnr 2011-1372

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden medger att länsstyrelsen sätter ner avgiften i det överklagade beslutet med 1395 kronor till 1860 kr.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden uppdrar åt förvaltningschefen att företräda nämnden i ärendet.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 20 februari 2012.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

§ 11**Överklagande av beslut om miljöstraffavgift för utebliven
cisternkontroll****Remiss från mark- och miljödomstolen, mål nr 6693-11**

Dnr 2011-1388

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden medger bifall till överklagandet.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden uppdrar åt förvaltningschefen att företräda nämnden i ärendet.
- 3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 20 februari 2012.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

§ 12**Överklagande av beslut att lämna klagomålet på buller från bagerifläkt utan ytterligare åtgärd****Remiss från länsstyrelsen, nr 5051-2011-001075**

Dnr 2009-6931

Beslut

Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskydds nämnden yrkar att länsstyrelsen avslår överklagandet och fastställer nämndens beslut från den 28 januari 2011.
- 2 Miljö- och hälsoskydds nämnden åberopar som grund för yrkandet vad som anförs i förvaltningens tjänsteutlåtande.
- 3 Miljö- och hälsoskydds nämnden uppdrar åt förvaltningschefen att företräda nämnden i ärendet.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 13 februari 2012.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

§ 13**Överklagande av länsstyrelsens beslut den 18 november 2011 om att lämna klagomål om undermålig ljudisolering i fastighet på Knypperskevägen 9 utan åtgärd****Remiss från mark- och miljödomstolen, Mål nr 6519-11**

Dnr 2009-3895

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsämnden yrkar att mark- och miljödomstolen avslår överklagandet i den del det avser ljudisolering i klagandens bostad och fastställer nämndens beslut den 7 januari 2010.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsämnden yrkar att mark- och miljödomstolen överlämnar ärendet till nämnden för handläggning vad gäller frågor om temperatur och drag i fastigheten.
- 3 Miljö- och hälsoskyddsämnden åberopar som grund för yrkandet vad som anförts i förvaltningens tjänsteutlåtande.
- 4 Miljö- och hälsoskyddsämnden uppdrar åt förvaltningschefen att företräda nämnden i ärendet.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 21 februari 2012.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

Jäv

Jonas Nilsson (M) och Per Ola Bosson (M) har på grund av jäv inte varit närvarande vid eller deltagit i handläggningen av detta ärende.

§ 14**Riktad tillsyn på fastighetsägares egenkontroll****Årsrapport 2011**

Dnr 2011-1188-642

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsämnden godkänner förvaltningens rapportering av tillsyn av fastighetsägares egenkontroll år 2011.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 23 februari 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Jonas Nilsson m.fl. (M), Karin Karlsbro (FP) och Mikael Magnusson m.fl. (S) föreslår (se beslutet).
- 2) Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
  1. Godkänna förvaltningens rapport
  2. Därutöver besluta att för utvalda fastighetsägare/fastigheter där problem med fukt och mögel och relaterade sjukdomar (s.k. sjuka-hus syndrom) utifrån den nu slutförda 4H-undersökningen utföra en hälskontroll med ex. Örebro-enkäten och utifrån de metoder för undersökning och mätning som användes vid den av fullmäktige på 1990-talet begärda undersökningen av förekomsten av Sjuka-Hus syndrom kartlägga vilka bostäder/hus som är mest drabbade av dessa problem.

Den nya arbetsmetoden som nu redovisas förefaller vara effektiv och bör utvecklas. Mot bakgrund av att stadens styrelse och fullmäktige redan på 1990-talet begärde att problemen med Sjuka-Hus skulle kartläggas och åtgärdas är det synnerligen oroande att minst 10 % av bostäderna hos den aktuella fastighetsägaren har fuktproblem. Detta visar att problemen med fukt fortfarande är utbredda. Liknande siffror förekommer också i andra fastigheter. Förvaltningen bör omedelbart utreda förekomsten av Sjuka-Hus syndrom hos de berörda hyresgästerna.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Katarina Luhr m.fl. (MP), Jonas Nilsson m.fl. (M), Karin Karlsbro (FP) och Mikael Magnusson m.fl. (S).

Reservation

Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) och Mikael Magnusson m.fl. (S) enligt följande:

Förvaltningen anger i rapporten att nybildade bostadsrättsföreningar i Stockholm utgör en risk för att boende i dessa föreningar ska få en osund inomhusmiljö, eftersom det visat sig finnas risk att föreningarna inte förstår sitt fastighetsägaransvar enligt miljöbalken och hur de ska uppfylla sin egenkontroll.

Vi delar uppfattningen att det är viktigt att granska egenkontrollen hos dessa föreningar. Vi tycker även att riktad information om det ansvar som åligger fastighetsägaren borde gå ut till nybildade bostadsrättsföreningar i Stockholm i syfte att förbättra boendemiljön för stadens invånare.

§ 15**Överklagande av årlig avgift för kontroll enligt livsmedelslagen**

Remiss från Länsstyrelsen i Stockholms län, beteckning 281-36779-2011

Dnr 2011-18345

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsämnden yrkar att länsstyrelsen avslår överklagandet och fastställer nämndens beslut från den 14 november 2011.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsämnden åberopar som grund för yrkandet vad som anförs i förvaltningens tjänsteutlåtande.
- 3 Miljö- och hälsoskyddsämnden uppdrar åt förvaltningschefen att företräda nämnden i ärendet.
- 4 Miljö- och hälsoskyddsämnden överlämnar beslutet till Länsstyrelsen i Stockholms län.
- 5 Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 19 februari 2012.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

§ 16**Remiss av Livsmedelsverkets rapport om ändrat kontrollansvar för vissa typer av livsmedelsanläggningar****Remiss från stadsmiljöroteln**

Dnr 2012-2159

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsämnden avstyrker delvis förslagen i remissen.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsämnden överlämnar i övrigt beslutet som svar på remissen.
- 3 Miljö- och hälsoskyddsämnden översänder beslutet till stadsmiljöroteln.
- 4 Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 19 februari 2012.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) enligt följande:

Vi ställer oss helt bakom förvaltningens svar på remissen. Det är förvånande att man vill flytta kontrollen av kosttillskott och livsmedel för särskilda ändamål till kommunen. Området är relativt avgränsat men intresset för olika typer av kosttillskott ökar och tillgången på dessa från olika håll gör det svårt att kunna ha specialistkompetens och beredskap om nya potentiellt skadliga ämnen dyker upp. Om skadliga kosttillskott upptäcks så är det troligen inte något separat problem för en enskild kommun, som exv dålig hantering av livsmedel kan vara, utan troligen rikstäckande. Vi tror att skyddet för människors hälsa och förmågan att agera snabbare vid upptäckt av skadliga kosttillskott kommer att kunna vara mer omfattande och stabilt om kontrollen av kosttillskott sköts centralt.

§ 17**Stockholms kommun genom dess exploateringsnämnd ansökan om tillstånd till vattenverksamhet i Bällstaån vid Bromstens industriområde****Remiss från mark- och miljödomstolen, mål nr 6117-11**

Dnr 2012-1232

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker ansökan under förutsättning att verksamheten förenas med följande villkor:
  - a. Inga grumlande arbeten ska ske mellan 1 april och 30 juli.
  - b. Kontrollprogram för uppföljning/kontroll av grumligheten i ån ska utformas i samråd med både Länsstyrelsen och miljöförvaltningen.
  - c. Arbetet ska bedrivas så att Naturvårdsverkets riktlinjer för buller NFS 2004:15 innehålls.
- 2 Ansökan bör kompletteras med uppgifter om hur urschaktade massor ska hanteras.

- 3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden översänder beslutet i 15 exemplar till Mark- och miljödomstolen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 20 februari 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Jonas Nilsson m.fl. (M), Karin Karlsbro (FP) och Mikael Magnusson m.fl. (S) föreslår (se beslutet).
- 2) Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
  1. Notera ansökan och den värdefulla presentation av projektet som där ges.
  2. Begära att Mark- och Miljödomstolen återremitterar ärendet för fördjupad utredning vad gäller i första hand möjliga klimateffekter och frågan om området ska klassas som Starkt Modifierat Område eller inte.

Ansökan ger en god bild av projektet och dess problem och möjligheter men är otillräcklig i främst 3 avseenden.

Området kommer uppenbarligen att kunna påverkas av översvämningar och av Mälarens högvatten. Eftersom de planerade åtgärderna har mycket lång varaktighet – sannolikt mer än 100 år – är det helt nödvändigt att i detta fall också ta hänsyn till den stigande havsytan (f.n. > 3,7 mm/år enligt SMHI). Oavsett om man bedömer SMHI:s eller Arktiska Rådets (= regeringens) prognoser som mest sannolika kommer området att påverkas. Det bör i detta sammanhang påpekas att SMHI kan komma att lägga fram en ny prognos nästa höst. Det är därför nödvändigt att dessa förhållanden utreds med hänsyn tagen till att också FN:s klimatpanel i september 2013 kan komma med nya uppgifter i dessa avseenden. Behovet av förnyade bedömningar understryks dessutom av att ”lersättningar” i området kontinuerligt pågår med 1-3 cm/år, vilket är mycket.

Av ansökan framgår inte om man avser att klassa området som Starkt Modifierat Område, vilket påverkar hur restaureringsåtgärderna måste utformas. Både normal och modifierad klassning torde vara möjlig men en modifierad klassning möjliggör – om den godkänns – ett mindre naturtrogen utformning. I båda fallen torde dock målet vara bl.a. ett normalt fisksamhälle, vilket inte framgår ens av förvaltningens svar (jmf Vattenstatus stycke 2). Eftersom Ballstaån sannolikt alltid kommer att vara belastad av näringsämnen i högre grad än normalt är det önskvärt/nödvändigt att överallt där så är möjligt låta ån ”meandra” och direkt ansluta till våtmarker och översvämningsområden. Härigenom kan kravet på närsaltreduktion i tidigare led minskas något.

Det s.k. 0-alternativet är synnerligen magert redovisat och enligt vår bedömning dessutom felaktigt. Eftersom 0-alternativet innebär att inget görs är detta inte förenligt med bindande åtgärdsplaner och MKN. Vi ifrågasätter om ett sådant olagligt alternativ verkligen kan vara ett aktuellt 0-alternativ.

Grundande verksamhet bör alltid ske inom avstängda områden – inte bara när man i efterhand konstaterar problem – ån måste utefter hela sin sträckning gå i öppen dager.

Projektets beskrivning av Miljökvalitetsnormer vatten under 7 Vattenmiljö är mycket svårbegriplig (ev. felaktig) och måste förtydligas.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Katarina Luhr m.fl. (MP), Jonas Nilsson m.fl. (M), Karin Karlsbro (FP) och Mikael Magnusson m.fl. (S).

Reservation

Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) och Mikael Magnusson m.fl. (S) enligt följande:

Förvaltningens tjänsteutlåtande är bra. Ett gediget och väl bearbetat arbete.

Bällstaån är Stockholms stads i särklass mest förorenade vattendrag, i huvudsak utefter större delen av sin sträckning. Man kan säga att praktiskt taget vilken åtgärd som helst här är en förbättring.

Det vanliga förfaringssättet, när det gäller att sanera förorenade vattendrag, är att börja högst upp och sedan bit för bit arbeta sig nedåt.

Det vi saknar i sammanhanget är hur föroreningar, som med sannolikhet gränsande till visshet kommer att fortsätta att rinna in i projektområdet uppströms ifrån, ska hanteras efter att detta byggprojekts vattenverksamhet är avslutad? Det är även av stor vikt att Bällstaåns nya åtgärdsprogram samordnas med övriga kommuner där ån rinner för att undvika att den sanerade delen kommer förorenas från uppströms föroreningskällor.

§ 18

Tillsynsrapport permanenta motorbanor år 2011

Redovisning av miljöförvaltningens rapport

Dnr 2012-001922

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningens avrapportering.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 20 februari 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

§ 19**Tillsynsrapport 2011 för stadens naturreservat**

Dnr 2011-19805

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner miljöförvaltningens rapport.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden översänder redovisningen till länsstyrelsen, exploateringsnämnden, trafikinämnden, stadsbyggnadsnämnden och stadsmuseet samt till stadsdelsnämnderna i Skarpnäck, Skärholmen, Södermalm, Bromma, Hässelby-Vällingby, Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 9 februari 2012.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Jonas Nilsson m.fl. (M), Karin Karlsbro (FP) och Mikael Magnusson m.fl. (S) föreslår (se beslutet).
- 2) Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
  1. Godkänna förvaltningens genomträngande och belysande rapport
  2. Uppdra åt förvaltningen att lägga upp en plan inkl kostnadsberäkning för att på 3 år åtgärda de brister som konstaterats.

Förvaltningen har i sin rapport tydligt redovisat både värden och brister i dagens naturreservat. I alltför många fall förekommer dock brister ur både social och naturvetenskaplig synpunkt som måste åtgärdas på ett långsiktigt och systematiskt sätt. Kostnaderna för detta måste beräknas då de resurser som majoriteten ställt till förfogande alldeles uppenbart är otillräckliga. Särskilt allvarlig är situationen i Igelbäckens naturreservat, som inte bara lider brist på vatten, utan också störs allvarligt av pågående trafikarbeten utan att åtgärder vidtas i tillräcklig omfattning.

Bland övriga brister av olika slag som konstaterats vill vi särskilt påpeka det stora slitaget i Stockholms del av Nackareservatet, vikten av att Lilla Sickla gård

inkl omgivningarna restaureras och ställs till allmänhetens förfogande. I Flatenområdet måste läckaget av närsalter från kolonistugeområdet åtgärdas för att inte sjön åter ska övergödas samtidigt som betningen av hagmarker måste förstärkas här liksom i flera andra områden. Upprustningen av Flatenbadet är mycket välkommen och måste fullföljas i tillräcklig grad. Skogsavverkningen i Grimsta-reservatet måste åtgärdas.

Behov finns av att på ett enkelt sätt sammanfatta de synpunkter som lämnas i rapporten.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Katarina Luhr m.fl. (MP), Jonas Nilsson m.fl. (M), Karin Karlsbro (FP) och Mikael Magnusson m.fl. (S).

Reservation

Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP) enligt följande:

Det är glädjande att se att så många av stadens invånare nyttjar Stockholms naturreservat. Dessa naturområden existerar för att erbjuda stockholmarna tillgång till naturupplevelser, friluftsliv och rekreationsområden. Den höga nyttjandegraden och belastningen kan därför ses som ett kvitto på att stadens naturreservat är både tillgängliga och attraktiva. För att skydda värdefull natur och möta stockholmarnas efterfrågan av rekreationsområden har kommunfullmäktige dessutom fattat beslut om att under mandatperioden införa tre nya naturreservat, vilka för närvarande är under utredning.

Den höga nyttjandegraden ställer krav på att naturreservaten hålls efter och måste mildras med skötselåtgärder så att de rekreativa värdena inte förloras. Staden har därför genom budgeten höjt anslaget för underhåll av naturreservaten.

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) enligt följande:

Så som vi tidigare påpekat, så läggs det för lite resurser på naturreservatens skötsel, vilket även syns tydligt i förvaltningens rapport.

Den samlade kompetensen, både avseende kunskap och ekonomiska resurser hos de utförande aktörerna, framför allt de berörda stadsdelsförvaltningarna, är otillräcklig.

Upprätthållandet av kulturlandskap kräver årlig planering men även långsiktig planering och skötsel över tid för att de inte ska växa igen och bevarandevärden går förlorade.

Detta påverkar i sin tur upplevelsevärden, rekreationsmöjligheter och tillgänglighet.

Speciellt tydligt är detta vad gäller bevarandet av ekmiljöer, den naturtyp som i Stockholm kan sägas ha de generellt högsta biologiska värdena.

Bevarandet av ekmiljöer är en starkt bidragande orsak till att vi vill skapa fler naturreservat i Stockholm. Om man inte räknar in kungliga Djurgården, som varken ägs eller drivs av Stockholms stad, så ligger de flesta av de värdefulla ekmiljöerna i Stockholm UTANFÖR naturreservaten.

Att man i Stockholm nu satsat mer på våtmarker och föryngringsplatser för groddjur och andra våtmarkslevande arter är förvisso positivt. Men även våtmarker behöver resurser till regelbunden återkommande skötsel för att inte gro igen till mossar.

Särskilt uttalande lämnas av Mikael Magnusson m.fl. (S) enligt följande:

Naturreservaten är som det lyfts fram i tillsynsrapporten betydelsefulla för stockholmarnas välbefinnande. Det är i naturreservaten det går att få naturupplevelser, samt möjlighet till motion och fritidsaktiviteter. Reservaten är också oumbärliga för ett fungerande och sammanhållet ekosystem. Därför är det oroväckande att vissa reservat fortfarande inte har en gynnsam utveckling sett till den ekologiska statusen.

Den borgliga alliansen har under flera år pratat vackert om att skydda fler grönområden utan någonting har hänt. I vår budget har vi pekat ut bildandet av nya reservat som en viktig satsning. I en stad som förtätas måste det finnas sammanhängande grönområden. Som ett första steg vill vi att Årstaskogen och Älvsjöskogen snarast möjligt bli nya reservat. Utöver det bör ytterligare områden bli naturreservat under de kommande åren.

§ 20

Årlig tillsynsrapport för Energianläggningar 2011

Dnr 2012-1587

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner rapporten ”Årlig tillsynsrapport för energianläggningar 2011”.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 21 februari 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP) föreslår (se beslutet).
- 2) Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

1. Godkänna förvaltningens innehållsrika rapport
2. Uppdra åt förvaltningen att utifrån de krav klimatomställningen nödvändiggör tillsammans med övriga berörda nämnder och bolag och regionen i övrigt utforma en långsiktig strategi för stadens energiproduktion och energibehov för att optimera antalet och placeringen av produktionsanläggningar.

Det framgår tydligt av rapporten att nästan samtliga anläggningar f.n. har vissa problem med produktionen och förefaller osäkra vad gäller den framtida processinriktningen. Samtidigt ställer kraven på åtgärder för att till 2030 (för majoriteten 2050) minimera energibehovet och garantera omställningen till enbart förnybara bränslen samtidigt som produktionen av egna biobränslen maximeras att en översyn behöver göras av hela produktionssystemet. Den planerade satsningen på utbyggd och förändrad verksamhet i Värta-verket med fortsatt kolledning under överskådlig tid mitt inne i ett planerat stort bostadsområde samtidigt som nedläggningen av oljeverksamheten på Loudden tycks senareläggas innebär ett särskilt problemområde som måste analyseras ur ett mer övergripande perspektiv.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Katarina Luhr m.fl. (MP), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP).

Reservation

Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) enligt följande:

De större energianläggningarna i Stockholm släpper ut restprodukter till både luft och vatten och bidrar därmed till både luft och vattenföroreningar i sin normala verksamhet. Det finns även risk för större utsläpp vid driftsproblem eller haverier och det är därför av stor vikt att driftsproblem kan förebyggas och undvikas. Inom det förebyggande arbetet har tillsynen en mycket viktig funktion. Vi tycker dock att konsekvenserna för att överskrida dygnsmedelvärden för utsläpp till luft och vatten är otillräckliga. Att löpande redovisa överskridanden och förklaringar till dessa bör inte räcka för energianläggningar med den stora miljöpåverkan som kan uppstå. Kanske kan man efter överskridanden utöka tillsynen med högre tillsynsavgift till de verk som inte klarar att hålla sig inom lagstadgade krav. Läckage av köldmedia verkar också vara ett återkommande problem vid flera verk. Då läckage av kemiska ämnen är ett upprepat problem vid flera verk anser vi att företaget bör kunna bli ålagd att inrätta tillräckliga skyddsåtgärder, exv genom att valla in känsliga områden så att potentiella utsläpp inte kan nå mark och vatten.

Jäv

Charles Berkow (MP) har på grund av jäv inte varit närvarande vid eller deltagit i handläggningen av detta ärende.

§ 21

Små verkstäder - tillsyn 2011

Redovisning av miljöförvaltningens rapport

Dnr 2011-188

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner rapporten ”Små verkstäder – tillsyn 2011”.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden överlämnar rapporten till de verksamhetsutövare i branschen som omnämns i rapporten.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 2 februari 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) och Mikael Magnusson m.fl. (S) enligt följande:

Det finns uppskattningsvis ca 500 verksamheter. Förvaltningen försöker besöka ca 100 per år, med förtur för nya verksamheter eller sådana som bytt ägare. Med tanke på den stora omsättningen i branschen betyder det att många anläggningar i praktiken får vänta betydligt längre än det genomsnitt på fem år som förvaltningen eftersträvar. Det väcker frågan om tillsynen bör vara mer omfattande för att möjliggöra ett besök vart femte år också för anläggningar som inte bytt ägare.

I årets tillsynskampanj har ett 60-tal nya företag påträffats. De många bristerna, särskilt hos nya verksamheter, understryker att det är viktigt att nya verksamheter får tillsyn första året. Om förvaltningen har svårt att upptäcka nya verksamheter kan detta vara ett argument för att sådana ska vara anmälningspliktiga enligt miljöbalken.

§ 22

Trafikbuller på skolgårdar – Lägesredovisning

Dnr 2012-1899

Beslut

Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Per Ankersjö (C), vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP):

- 1 Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar att godkänna förvaltningens lägesredovisning.
- 2 Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar att översända lägesredovisningen till trafik- och renhållningsnämnden, Trafikverket, SL och stadsbyggnadsnämnden för kännedom.
- 3 Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar att påkalla vikten av att miljöförvaltningen uppmärksammas på lokaliseringsförslag samt att dess expertis kommer in på ett tidigt stadium i etableringsprocessen av förskolor och skolor.
- 4 Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar att därutöver anföra följande:

Det är av högsta vikt att barn får lära, leka och utvecklas i en hälsosam, trygg och stimulerande miljö. Det är därför problematiskt att många av stadens förskolor och skolor ligger i områden som präglas av alldeles för höga ljudnivåer. Samtidigt leder den höga befolkningsväxten i en snabbt föränderlig stad till en stor efterfrågan på nya förskolor och skolor, vilket ställer krav på staden att möta denna efterfrågan.

I och med att vi har en tvingande miljölagstiftning kan detta resultera i att miljöförvaltningen tvingas förelägga om åtgärder i efterhand som kan vara kostsamma och i värsta fall omöjliggöra fortsatt verksamhet. Detta är inte en situation staden vill hamna i då vi redan har stora utmaningar och stor efterfrågan på lokaler för exempelvis förskolor. Det bästa sättet att undvika dessa problem är att ta in expertisen på miljöförvaltningen i ett tidigt skede när det gäller etableringar.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 20 februari 2012. Förvaltningen föreslår att miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar enligt följande:

Godkänna förvaltningens lägesredovisning.

Översända lägesredovisningen till trafik- och renhållningsnämnden, Trafikverket, SL och stadsbyggnadsnämnden för kännedom.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP) föreslår (se beslutet).
- 2) Mikael Magnusson m.fl. (S) föreslår att miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.
- 3) Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar enligt

följande:

1. Godkänna förvaltningens redovisning
2. Uppdra åt förvaltningen att i samverkan med berörda ansvariga ta fram en plan för hur de 60 skolor som berörs av för höga ljudnivåer ska åtgärdas och samtidigt tillse att alla skolor i staden får tillgång till skolgårdar i direkt anslutning till själva skolan.

Det är oacceptabelt att 60 skolor påverkas av för höga ljudnivåer på sina skolgårdar och frågan bli än allvarligare eftersom tillstånd uppenbarligen i flera fall beviljas trots att så av olika skäl inte borde skett. Det är viktigt att staden tar sitt ansvar för detta och ser till att ljudnivåerna snarast sänks till acceptabla nivåer.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Katarina Luhr m.fl. (MP), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP).

Reservation

Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Mikael Magnusson m.fl. (S) enligt följande:

Vi anser att det är viktigt att barnperspektivet tas i beaktande vid planering av nya bostadsområden, till exempel genom att planera för förskolor och skolor på väl valda platser avseende miljö och säkerhet. Vi anser att det är problematiskt att inte åtgärda bullerproblem på befintliga förskolor och skolor med hänvisning till att detaljplanen inte medger skolverksamhet. Det är nonchalant gentemot barnen som riskerar att ta skada av höga ljudnivåer.

§ 23

Redovisning av rapport "Kemikalier i varor - tillsyn hos möbelhandlare"

Ett tillsynsprojekt i samarbete mellan Malmö, Göteborg och Stockholm

Dnr 2011-018724

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner rapporten "Kemikalier i varor – tillsyn hos möbelhandeln".
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden översänder rapporten för kännedom till Kemikalieinspektionen, branschorganisationer och till de besökta butikerna.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 7 februari 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) enligt följande:

I ärendet hänvisas till att regeringen föreslagit skärpta straffsanktioner för brott mot informationsplikten för vissa kemikalier i varor. Samtidigt har inga av de nu redovisade inspektionerna avslutats med föreläggande om att vidta åtgärder. Detta, trots att 8 av 19 undersökte butiker inte klarade Reach-förordningens informationskrav.

Ett effektivt tillsynssystem behöver mer än skärpta straff. Påträffade överträdelser kan någon gång behöva resultera i påföljd. Ett förste steg kan vara att butiker som inte klarat informationskrav får ytterligare tillsynsbesök i framtiden. Ett avgiftsfinansierat, riskbaserat tillsynssystem kan behövas för information om kemikalier i varor.

I fortsättningen kan förvaltningen också behöva göra egna analyser på stickprov.

Staden kan bidra till en bättre efterlevnad genom att i sin upphandling ställa krav på information om produkter. Förvaltningen bör kunna erbjuda andra enheter i staden stöd med att ställa sådana krav. Enheter där barn vistas bör prioriteras.

Kunskapen om att möbler kan innehålla farliga kemikalier är för låg bland de som köper möbler.

Detta gäller både allmänheten och inköpare på olika verksamheter – inte minst inom Stockholms stad.

Miljöförvaltningen – som besitter en erkänt hög kompetens inom kemikalieområdet – ska därför bidra till att öka kunskapen om vad man som köpare av möbler kan göra för att bidra till en så giftfri miljö som möjligt.

Särskilt uttalande lämnas av Mikael Magnusson m.fl. (S) enligt följande:

Rapporten visar att tillsyn har effekt. Kunskaperna har ökat i möbelbranschen jämfört med förra gången tillsyn gjordes. Det är bra att förvaltningen avser fortsätta med tillsyn av möbelbranschen.

Regeringen måste komma till skott i frågan om hur den kommunala tillsynen skall finansieras.

§ 24**Redovisning av rapport "Kunskapen om Reach hos nedströmsanvändare av kemikalier"****Ett tillsynsprojekt i samarbete mellan Malmö, Göteborg och Stockholm**

Dnr 2012-001959

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP):

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna rapporten "Kunskapen om Reach hos nedströmsanvändare av kemikalier".
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att översända rapporten för kännedom till de besökta företagen.
- 3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att uppdra åt förvaltningen att återkomma med en rapport till nämnden om hur förvaltningen ska arbeta med kemikaliefrågan under 2012.
- 4 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att uppdra åt förvaltningen att ta fram ett förslag på seminarium för nämnden om kemikalier och kemikalielagstiftningen.
- 5 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att därutöver anföra följande:

Kemikalier och dess påverkan på miljön i Stockholm är en prioriterad fråga för staden. Det är därför bekymrande att det allmänna kunskapsläget hos både leverantörer och nedströmsanvändare är lågt och att kunskapen kring vilka kemikalier som återfinns i varor är bristfällig. Miljö- och hälsoskyddsnämnden önskar därför veta hur miljöförvaltningen ska arbeta med kemikalier under 2012, bland annat mot bakgrund av problematiken i ärendet, men främst utifrån den ambitionshöjning som aviserats i budgeten för 2012 och kommunfullmäktiges uppdrag till förvaltningen att ta fram en kemikalieplan.

Vidare önskar miljö- och hälsoskyddsnämnden att miljöförvaltningen anordnar ett halvdagsseminarium för att utbilda nämndens ledamöter och ersättare i kemikaliefrågan.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 7 februari 2012. Förvaltningen föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

Godkänna rapporten "Kunskapen om Reach hos nedströmsanvändare av kemikalier".

Översända rapporten för kännedom till de besökta företagen.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) och Mikael Magnusson m.fl. (S) föreslår att miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar enligt följande:
  1. Godkänna rapporten ”Kunskapen om Reach hos nedströmsanvändare av kemikalier”
  2. Överlämna rapporten för kännedom till de besökta företagen.
  3. Förvaltningen ska förbereda informationskampanjer till stockholmarna om den nya kemikalielagstiftningen och om innebörden av Reach.

Rapportens resultat är inte tillfredsställande. Rapporten visar att flertalet undersökta nedströmsanvändare av potentiellt farliga kemikalier inte riktigt vet vad som krävs av dem enligt Reach. De saknar dessutom rutiner för att säkerställa att de skyldigheter och rättigheter de har enligt Reach följs.

Mängden gifter i samhället ökar. Det finns olika slags forskning som visar på okontrollerad negativ påverkan på människor, speciellt avseende växande barn.

Kunskapen om den här problematiken torde vara ännu lägre hos slutanvändare, kunder och andra, än hos nedströmsanvändare.

Rapportens resultat visar att det kan behövas en utökad riskbaserad och avgiftsfinansierad tillsyn av nedströmsanvändare men kunskapen hos användarna behöver också öka för att kunna få kunskap om vilka rättigheter man har som kund, och vilken information man t.ex. kan kräva av en försäljare.

- 3) Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP).

Reservation

Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) och Mikael Magnusson m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 25**Resa utom Europa för medverkan vid konferens i New York**

Dnr 2012-2048

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner att Magnus Lindqvist reser till New York 19-22 augusti 2012.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 31 januari 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

§ 26

Åtgärder för att minska utsläppen av kväveoxider.

Svar på skrivelse från Miljöpartiet de gröna, Katarina Luhr m.fl.

Dnr 2012-2031

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningens svar på skrivelsen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 9 februari 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
  1. Att ge i uppdrag till förvaltningen att återkomma till nämnden med förslag till att förelägga trafikkontoret att genomföra förbud mot viss tung genomfartstrafik på Hornsgatan, i enlighet med åtgärdsprogrammet för kvävedioxid från 2004
  2. Att uppmana trafikkontoret att följa upp förbudet med viss tung genomfartstrafik med eventuella ytterligare åtgärder för att förhindra att problemen återkommer eller sprids till andra gator
  3. Att uppmana regeringen att ge kommunerna möjlighet att införa miljözon för personbilar och/eller lätta lastbilar, i enlighet med förslag från bl.a. Transportstyrelsen, miljömålsberedningen och länsstyrelsens förslag till åtgärdsprogram

4. Att därutöver anföra följande:

Det är ett folkhälsoproblem att miljö kvalitetsnormerna och miljömålet för kvävedioxid överskrids. I sitt förslag till nytt åtgärdsprogram anger länsstyrelsen att miljö kvalitetsnormen anger *lägsta godtagbara kvalitet*, inte god luftkvalitet: ”Av hälsoskäl är det önskvärt att nå betydligt längre än miljö kvalitetsnormerna.”

Trots att ett åtgärdsprogram antogs 2004 överskrids miljö kvalitetsnormer för kväveoxider. Ett skäl är att programmet var för svagt, och inte reviderades i tid enligt de ursprungliga intentionerna.

Ett annat skäl är att åtgärder i programmet inte genomförts. Detta, trots att det i åtgärdsprogrammet står att åtgärder ska genomföras snarast. En av punkterna i åtgärdsprogrammet för kvävedioxid var t.ex. att ”åtgärder för att begränsa genomfartstrafiken med tunga fordon på Hornsgatan i Stockholms kommun till endast bussar i linjetrafik”.

Berörda instanser har sedan åtgärdsprogrammet antogs varit alltför passiva. Stadsrevisionen slog i september 2007 fast i en revisionsrapport en bl.a. att ”trafik- och renhållningsnämnden bör intensifiera arbetet med att genomföra åtgärder enligt åtgärdsprogrammet, exempelvis...begränsa genomfartstrafiken på hårt belastade gator i Stockholms innerstad”.

I ett yttrande över revisionsrapporten i november 2007 uppgav miljö- och hälsoskyddsnämnden att förvaltningen hade påtalat behovet av ytterligare åtgärder för trafikkontoret vid tillsynsmötena under 2006, men att inte tillräckliga åtgärder hade genomförts eller planerats.

Först i april 2009, som svar på ett klagomål från ett antal boende på Hornsgatan och Naturskyddsföreningen, uppgav miljöförvaltningen och trafikkontoret att mätningar skulle göras på Hornsgatan som en förberedelse för att eventuella genomföra begränsningar mot tung trafik där. I ett svar på en remiss från kommunstyrelsen om uppföljningen av programmet oktober 2009 hänvisade bl.a. MHN till de då pågående trafikmätningarna. I ett motsvarande svar november 2010 hänvisade bl.a. MHN till att föregående års mätning då höll på att analyseras. Preliminära resultat, avseende andel av utsläpp som kom från olika trafikslag, redovisades.

Den färdiga rapporten redovisas för MHN först nu, över ett år senare. Rapporten och dess slutsatser har enligt uppgift fortfarande inte tagits upp i trafik- och renhållningsnämnden, trots att trafikkontoret var beställaren. Rapportens viktigaste slutsats är att ett förbud mot viss tung genomfartstrafik på Hornsgatan tillsammans med ett införande av miljözoner för lätta lastbilar och personbilar i det närmaste skulle leda till att miljö kvalitetsnormen klaras.

Miljözon för lätta lastbilar och personbilar föreslogs av länsstyrelsen redan

2003. Trafikstyrelsen överlämnade till regeringen i maj 2010 ett förslag på att ge kommuner möjlighet att införa miljözon för lätta lastbilar och personbilar. Miljömålsberedningen föreslog i ett betänkande i mars 2011 att miljömålet för kväveoxider slopas, bl.a. med hänvisningen till att trafikstyrelsens förslag om miljözoner då bereddes i regeringskansliet. Miljözon för lätta lastbilar och personbilar är också ett viktigt inslag i länsstyrelsens förslag till nytt åtgärdsprogram.

Också inom regeringskansliet är man passiv och vill att andra ska agera. I en interpellationsdebatt i riksdagen i februari 2012 framgår att den ansvariga ministern fortfarande inte är villig att göra den ändring av trafikförordningen som behövs. I stället hänvisar hon till att länsstyrelsen nyligen kommit med ett förslag till åtgärdsprogram (utan att nämna att förslaget trycker just på miljözoner), och att kommunerna har möjlighet att bl.a. införa regleringar mot tung trafik.

Nu föreslår förvaltningen att regleringen på tung trafik på Hornsgatan i enlighet med åtgärdsprogrammet från 2004 inte genomförs. Ett skäl är att åtgärden har förhalats så länge att ett nytt åtgärdsprogram har hunnit presenteras. Förvaltningen vill ha ett helhetsgrepp genom andra åtgärder i åtgärdsprogrammet. Ett av de viktigaste är möjligheten att införa miljözoner för bl.a. lätta lastbilar.

Samtidigt vill den ansvarige ministern alltså inte gå vidare med möjligheten att införa miljözon, med hänvisning till att kommunen kan reglera den tunga trafiken.

Detta Svarte-Petterspel måste ta slut. Staden kan inte fortsätta försvara undvika sitt ansvar med att staten inte gör rätt för sig. Staten kan inte fortsätta undvika sitt ansvar genom att hänvisa till att staden inte gör rätt för sig. Det finns ingen anledning att vänta till sommaren. Trafik- och renhållningsnämnden har demonstrerat sin ovilja att reglera den tunga trafiken på Hornsgatan. Miljö- och hälsoskyddsnämnden behöver då ta vårt tillsynsansvar. Då har vi också en starkare position för att kräva att regeringen tar sitt ansvar.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP).

Reservation

Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 27

Samråd om fördjupat program för Södra Värtahamnen i stadsdelen Ladugårdsgärdet

Remiss från stadsbyggnadsnamnden

Dnr 2012-001281

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnamnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnamnden tillstyrker programförslaget under förutsättning att:
  - a. Vidare diskussioner om bostäder beaktar hamnens slutgiltiga bullervillkor samt resultat från kommunövergripande samverkan angående byggnation av bostäder vid hamnnära lägen.
  - b. Parkeringstalet för handelsetableringarna i området hålls lågt och åtgärder vidtas för att förenkla för kunderna att ta sig till området med kollektivtrafik, cykel eller gående.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 20 februari 2012.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP) enligt följande:

Det är viktigt att både behålla och stärka den miljöprofil som finns i projektet Norra Djurgårdsstaden. Den tydliga miljöprofilen ska genomsyra all planering av området. Det är viktigt att området utvecklas på ett sätt som förenar de höga ambitionerna för klimat- och miljöhänsyn med andra viktiga funktioner så som närhet till bland annat servicefunktioner och handel.

Det är angeläget att staden vid planeringen kring områden avsedda för handel och andra kommersiella verksamheter fokuserar på att underlätta för människor att nå dessa funktioner med kollektivtrafik på ett enkelt och bekvämt sätt. Det är inte bara av miljöskäl det finns anledning att förbättra tillgängligheten med kollektiva färdmedel. Det handlar också om att öka bekvämligheten för alla invånare och att förenkla vardagen för den majoritet invånare som inte har tillgång till bil.

Eftersom vi tycker att de kommersiella verksamheterna, inklusive den för staden så viktiga färje- och hamnverksamheten, har en mycket viktig roll att fylla anser vi att det behövs en dialog mellan staden och de företag som är intresserade av att etablera sig i området för att diskutera hur transport- och logistikfrågor kan lösas.

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) enligt följande:

I ett tidigare ärende vid detta nämndsammanträde (p. 22 Trafikbuller på skolgårdar) skriver förvaltningen att ”vid planering av nya bostadsområden och förtätning bör därför platser avsedda för förskolor och skolor prioriteras högre, så att dessa kan få skolgårdar som är lämpliga ur hälsosynpunkt.”

Detta är särskilt angeläget vid Södra Värtahamnen, där bullersituationen är mycket problematisk. Möjligheten till förskolor och skolor med skolgårdar med acceptabla bullerförhållanden behöver ingå i klargörandet av den viktiga och strategiska frågan om buller.

Särskilt uttalande lämnas av Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) enligt följande:

Vi tillstyrker de synpunkter som lämnats av förvaltningen men vill därutöver betona vikten av att järnvägen till hamnen finns kvar så länge det finns behov av transporter till området som med fördel kan transporteras på järnväg och att man därefter utreder möjligheten att använda spåren för kollektivtrafik.

§ 28

Detaljplan för del av Skarpnäck 1:1 och Modet 1 i stadsdelen Bagarmossen

Remiss från stadsbyggnadsnämnden

Dnr 2010-13430

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP):

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att tillstyrka förslaget om 12 radhus i planförslagets östra och västra del.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att i övrigt bifalla förvaltningens förslag till beslut.
- 3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.
- 4 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att därutöver anföra följande:

Den föreslagna bebyggelsen har liksom den redan befintliga bebyggelsen i området omsorgsfullt placerats in i naturmiljön. Radhusen är anpassade efter naturens nivåskillnader. Förslaget tar god hänsyn till de stora naturvärden som planområdet har och bevarar naturmarken ända intill husen. Genom att anlägga bebyggelse längs Klarälvsvägen skyddas och avskärmas Nackareservatet från direktkontakt med trafiken. Uppdelningen i fyra bebyggelsegrupper kommer samtidigt att ge naturen en väldefinierad plats i stadsmiljön. Öppningarna mellan husgrupperna erbjuder allmänheten en möjlighet att ta sig ut i skogen. På den östra sidan finns redan en stig ut i skogen som man i planförslaget bevarar och

låter smyga fram mellan husen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 20 februari 2012. Förvaltningen föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

1. Tillstyrka förslaget om bostäder i den västra delen av planförslaget under förutsättning att:
  - en mer yteffektiv markanvändning genom flerbostadshus (punkthus) prövas,
  - natur- och rekreationsvärden kompenseras med motsvarande värden,
  - plankartan kompletteras med skyddsbestämmelser för träd och vegetation som ska sparas,
  - plankartan kompletteras med planbestämmelse om att tomtmarken ska vara genomsläpplig.
2. Avstyrka förslaget om bostäder i den östra delen av planförslaget.
3. Justera ärendet omedelbart.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP).

Reservation

Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) och Stellan F Hamrin (V) enligt följande:

Vi instämmer i förvaltningens bedömning, men menar även att förslaget står i motsats till stadens egna ambitioner att öka mångfalden i stadsbyggandet. Att föreslå fler radhus i ett område som redan domineras av radhusbebyggelse belyser insiktsbrister i begreppet mångfald.

Förslaget är även – så som förvaltningen mycket riktigt påpekar – ett ytmässigt slöseri med mark som dessutom bidrar till ökat bilberoende och bilanvändande genom så kallad ”Urban sprawl”.

Framkomlighetsstrategi för Stockholm 2030

Remiss från trafikkontoret

Dnr 2011-22007

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 13 februari 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M), Karin Karlsbro (FP) och Mikael Magnusson m.fl. (S) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
  1. Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen
  2. Samt anföra följande:

Förvaltningens tjänsteutlåtande är väl bearbetat och visar på en kompetens som tyvärr saknas på flera andra av stadens förvaltningar och bolag.

Vi vill gärna ändå lägga till några angelägna synpunkter:

Gång och cykelkultur:

För att fler barn ska lära sig att gå eller cykla till skolan, så behövs säkrare vägar till skolan. Idén med vandrande skolbussar är utmärkt och bör spridas till samtliga skolor där den är tillämplig. Staden funderar även på hur man ska hantera skolpoliser. Många trafikmiljöer är nu så pass komplicerade och farliga, att det inte betraktas som ansvarsmässigt försvarbart att låta mellanstadieelever svara för bevakningen av övergångsställena i sådana miljöer. I fler andra länder, till exempel i USA, så använder man vuxna skolpoliser i särskilt utsatta miljöer. Detta bör prövas även i Stockholm.

Andra behov är utvecklandet av bättre parkeringsmöjligheter för cyklar. Vid större kollektivtrafikknutpunkter i form av säkra cykelgarage, men även utvecklandet av smärre cykelgarage vid kollektivtrafikens ytterpunkter. Till exempel som cykelgaragen vid Knivsta pendeltågsstation, där enskilda utrymmesoptimerade cykelgarage kan hyras av människor som cyklar till stationen för att ta tåget vidare mot sitt arbete.

Gång:

Det saknas i Stockholm insikter om behovet av sammanhängande gångstråk. De längre gångstråk som i dag finns, till exempel på flera av Stockholmskajer, har karaktären av ”det som blev över”.

Man behöver även beakta skillnaden mellan gångstråk för rekreation, där syftet kanske mera är upplevelsevärden, och gångstråk för arbetsresor, där syftet är att bäst ta sig från en punkt till en annan. Här behöver även framkomligheten för olika slags funktionshindrade beaktas. I Barcelona finns till exempel särskilt utmärkta stråk för rullstolsburna, för att dessa ska kunna ta sig fram i stadsmiljön utan att fastna vid trappor och annat. Det finns även exempel på gångstråk för synskadade, där dessa genom diskreta ljudsignaler kan följa ett för dem säkert gångstråk.

Bilresor:

Bilen är en funktion. Den kan vara användbar under särskilda omständigheter, då skrymmande gods ska transporteras, eller då människor med funktionshinder ska förflytta sig. Tiden för det slentrianmässiga massanvändandet av bilar är dock definitivt förbi.

För det nödvändiga bilanvändandet bör bilpooler, hyrbilar och taxi vara det reella alternativet.

Men dessa bör då särskilt gynnas i förhållande till andra bilar, i en ny parkeringspolitik. Denna ska syfta till att bilparkerare ska betala den verkliga marknadsmässiga kostnaden för det gatuutrymme som deras bil använder.

I övrigt bör resande ske med kollektivtrafik som gärna ska interagera med övriga trafikslag som gång och cykling. Cykel bör i betydligt högre grad än nu kunna medföras i kollektivtrafiken. Även större varor bör kunna medföras. Till exempel genom särskilda bussar på linje 173 från IKEA mot Skarpnäck, där utrymmet bortom bakkörrarna bör iordningställas för kollektivtrafikmässig transport av bärbara möbler och annat.

Möjligheterna för icke-bilburna att källsortera och avhända sig sorterat avfall måste också utvecklas.

En god källsortering i Stockholm i dag förutsätter tillgång till bil, för att någon av stadens återvinningscentraler ska kunna nås. Återvinningscentralerna är samtliga belägna i lägen utan god kollektivtrafik. Återvinningscentraler saknas numera dessutom helt i innerstaden.

Gods:

Om Stockholm ska bli en cykelstad i världsklass med Köpenhamn och Amsterdam, så behöver även cykelbanorna generellt breddas, dels för att rymma fler cyklisterna i olika hastigheter. Men även för att rymma de oftast trehjuliga transportcyklar som numera även finns på den svenska marknaden.

Om användningen av sådana cyklar får utvecklas, så kan de ersätta en del av de mindre varutransporterna inom Stockholm.

Näringslivets transporter kan effektiviseras. Mellan 30-50% av alla varutransporter utgörs av luft, beroende på avsaknaden av effektiv logistiksamordning.

Det är heller inte givet att den bästa tidpunkten att leverera och transportera

varor i Stockholm alltid måste vara mitt i rusningstrafiken. I Köpenhamn och en del andra storstäder så levereras varor på andra tider än under rusningstrafiken. Vilket, trots lönetillägg för chaufförerna på grund av obekväma arbetstider, ändå effektiviserat varuleveranserna så pass mycket att detta ändå totalt lönar sig. Kanske kan även transport- och leveransbilar styras med speciella tidsberoende vägavgifter.

Problemet här består framför allt i att flera av de lokaler dit varor ska levereras behöver byggas/byggas om eller bemannas så att där möjliggörs mottagning av varor även utanför ordinarie kontorstid.

- 3) Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
1. Tillstyrka förvaltningens synpunkter med undantag av åtgärder och förslag som berörs punkt 2 nedan.
  2. Påskynda föreslagna åtgärder så att målet om en fossilbränslefri stad kan nå 2030, att det av Vänsterpartiet föreslagna och skärpta Miljöprogram för Stockholm kan fullföljas, att privattrafiken i innerstan reduceras till ett minimum, att behovet av samband mellan stadens olika delar täcks genom kollektivtrafik samt cykel- och gångbanor, att kollektivtrafikens omfattning, hastighet och bekvämlighet ökar och att den s.k. Förbifarten stoppas och projektets resurser används till utbyggnad av kollektivtrafiken.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M), Karin Karlsbro (FP) och Mikael Magnusson m.fl. (S).

Reservation

Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Mikael Magnusson m.fl. (S) enligt följande:

I hela staden finns det idag svårigheter med framkomligheten. Antal invånare i Stockholm kommer öka kraftigt till år 2030, så grundtanken med en framkomlighetsstrategi är bra. Problemet är att den framlagda strategin är långt ifrån tillräcklig. Vi vill instämma i förvaltningens synpunkter att strategin tydligare borde kopplas till målen om en fossilbränslefri stad, miljöprogrammet och innefatta förslag på hur godstransporterna ska lösas framöver.

Det behövs tydligare skrivningar gällande att gång-, cykel- och kollektivtrafiken alltid ska prioriteras i första hand.

Staden behöver i ett närmare samarbete med landstinget och SL göra större satsningar på kollektivtrafiken. En utbyggnad av tunnelbanan som är det klart kapacitetstarkaste trafikslaget i kombination med ytterligare tvärförbindelser måste prioriteras. Ytterligare bussfiler i innerstan är också viktiga för att få upp

snitthastigheten. Det ska kompletteras med en satsning på cyklande och utöver nya cykelbanor borde låncykelsystemet finnas i hela staden.

Vi vill även ta upp att framkomligheten ska gälla alla som bor i Stockholm. Det ska vara möjligt oavsett funktionsnedsättning att ta sig fram gående i staden och kollektivtrafiken ska vara tillgänglig och användbar för alla.

§ 30

Programsamråd för västra delen av Nockebyhov

Remiss från stadsbyggnadsnämnden

Dnr 2012-001532

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker programförslaget under förutsättning att:
  - a. En fördjupad ekologisk undersökning genomförs så att nya bostäder planeras utifrån områdets betydelse som ekologisk spridningszon.
  - b. Intrång i grönområden minimeras så långt det är möjligt och kompensation sker i form av ekologiska förstärkningsåtgärder.
  - c. Vattenfrågorna vidareutvecklas med avseende på miljökvalitetsnormer för Mälaren, påverkan på Mälaren som dricksvattentäkt och badvattenkvalitet för Ängbybadet.
  - d. Det fortsatta programarbetet bör överväga att utöka området för planläggning till att omfatta även sommarbostäderna från 1910-talet.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 20 februari 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M), Karin Karlsbro (FP) och Mikael Magnusson m.fl. (S) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
  1. Uttala som nämndens mening att ärendet bör återremitteras samt att programmet bättre bör kommuniceras med de verksamma boendeföreningarna i det berörda området.
  2. I övrigt anföra följande:

Än en gång så har Stockholms stad lyckats sätta ihop ett byggprogram för en stadsdel i Stockholm utan att i samrådet kommunicera med de berörda boende.

Som nu – med rätta -oroar sig för att allt redan är beslutat och att – även de – ska bli överkörda.

Men de som känner sitt område bäst och som därför kan motivera var och varför man bör bygga och inte bygga i ifrågasatt område är rimligtvis de där boende.

Vår erfarenhet är, att de flesta stockholmare, om de blir tillfrågade och känner att de får vara delaktiga i byggandet av staden, är konstruktiva och beredda att ge upp vissa lokala värden om bara helhetsnyttan är motiverad. Samt att stadens berörda nämnder i sin tur är beredda att respektera och värna de lokala värden, som de som bor där pekar ut som de viktigare.

Vi bifogar i vårt förslag några av de synpunkter som kommit oss till del och hoppas att dessa synpunkter ska beaktas i den fortsatta programsamrådsprocessen.

- 3) Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar enligt följande:
1. Delvis tillstyrka förvaltningens synpunkter.
  2. Begära att programförslaget omarbetas utifrån riktlinjerna
    - a. Att kontakten mellan Judarnskogen och Mälaren bibehålls oförändrad
    - b. Att inga grönområden väsentliga för biologisk mångfald påverkas negativt
    - c. Att spridningsmöjligheterna för groddjur förbättras
    - d. Att totala ytan våtmarksområden/kärr inte minskar och att den vattenhållande förmågan ökar
    - e. Att områdets betydelse för ek-levande eller skogslevande arter ökar
    - f. Att skogsbevuxna ytor och hållmarksytor inte minskar
    - g. Att all bebyggelse i området ansluts till kommunal vattenförsörjning och att ingen bräddning sker till Mälaren samt att allt dagvatten renas innan utsläpp till recipienter och att
    - h. Att en minst 100 m bred naturzon behålls utmed stranden mot Mälaren.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M), Karin Karlsbro (FP) och Mikael Magnusson m.fl. (S).

Reservation

Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 31

Norra Östersjöns vattenmyndighets åtgärdsprogram – kommunernas återrapportering 2011

Dnr 2012-1521

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden översänder vad som anförs i förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på Vattenmyndighetens begäran om åiterrapportering avseende Stockholms stads åtgärder under 2011 enligt åtgärdsprogrammet för vatten.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 20 februari 2012.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP) föreslår (se beslutet).
- 2) Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
  1. Delvis tillstyrka förvaltningens synpunkter
  2. Därutöver svara att man avser att
    - a. Snarast stoppa all bräddning av avloppsvatten till stadens mindre sjöar och vattendrag
    - b. Åtgärda alla enskilda avlopp och tillse att alla enskilda verksamheter bidrar med högst obetydliga fosformängder till sjöar och vattendrag
    - c. Kartlägga fosforläckaget från stadens alla koloniområden och vidta åtgärder så att dessa områdens påverkan på sjöar och vattendrag är obetydlig
    - d. Tillse att alla större tillskott av dagvatten renas utifrån generella krav innan vattnet når sjöar och vattendrag (dvs endast i undantagsfall genom s.k. skärmbassänger)
    - e. Därutöver uppdatera de huvudsakliga fosforkällorna beträffande staden s.k. Vattenförekomster inkl. ev. läckage från syrefria områden.
  3. Vidare be vattenmyndigheterna sammanställa aktuella värden över kostnaden/kg P för att med förekommande åtgärder motverka övergödning och ta fram uppgifter om fiskförekomst i stadens alla sjöar genom SCB:s statistik från 1910 – talet.
  4. Därefter på mest kostnadseffektiva sätt snarast möjligt vidta åtgärder för att återföra sjöns sjöar och vattendrag till God Ekologisk Status med fosforhalter som garanterar ett stabilt, ursprungligt jämviktsläge enligt NV:s bedömningar.
  5. I övrigt vidta de åtgärder som behövs för att uppnå God Ekologisk Status

Vattenmyndigheternas beslut att generellt förlänga tidsfristen för åtgärder mot övergödning är olycklig och inte baserad på bedömningar i de enskilda fallen. Vad gäller Stockholms sjöar är dessa inte mer belastade än att problemen skulle kunna lösas betydligt tidigare, vilket bör vara målet för arbetet.

Stockholms mindre sjöar och vattendrag är sedan lång tid hårt belastade av bl.a.

fosfor och kväve och nästan alla sjöar har bytt jämviktsläge till ett övergött stadium. Åtgärder vidtagna sedan 1960-talet har successivt förbättrat situationen, men ytterligare åtgärder vad gäller tillrinnande vatten och/eller åtgärder i själva sjöarna behövs för att uppnå God Ekologisk Status. Möjligheten att genom odling och skörd av sötvattensmusslor kostnadseffektivt reducera närsaltalternativa direkt i vatten bör undersökas genom ett pilotprojekt

För alla sjöar och vattendrag behöver mer generella åtgärder vidtas för att minska belastningen från dagvatten och andra specifika närsaltkällor. Starkt övergödda sjöar som Lillsjön (Bromma), Brunnsviken och Ältasjön kan dessutom behöva åtgärdas direkt i sjöekosystemet genom ex. muddring, sedimentfosforbindning och mörtfiskreduktion samtidigt som Magelungens nordvästra vik behöver partiellt fördjupas samtidigt som vikens karaktär av fågelsjö utvecklas och tillrinningen återskapas.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Katarina Luhr m.fl. (MP), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP).

Reservation

Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) enligt följande:

Att i Stockholm kunna uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten kommer att bli ett stort arbete och kräver även samverkan mellan kommuner.

För att uppnå målet behövs förstärkta resurser men även att vi kraftigt ökar takten i arbetet. En handlingsplan behöver komma i bruk snarast. Att det ännu är oklart vilken status våra sjöar och vattendrag har är ett stort problem och kommer att vara en försvårande faktor när ett åtgärdsprogram ska tas fram under året.

Då vi vet att dagvattenhanteringen måste förbättras är detta ett område som bör påbörjas direkt. Vi anser även att en snabb översyn av de utsläppskällor som vi känner till bör göras så att vi inte väntar med åtgärder där de kan genomföras redan nu, exv hantering av enskilda avlopp, verksamheter med miljöfarliga ämnen i vattennära lägen och sanering av mark som läcker giftiga ämnen till vatten.

§ 32

Skrivelse från Katarina Luhr m.fl. (MP) om "Nöjd medborgare-index"

Dnr 2012-003595

Beslut

Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar enligt sitt förslag:

- 1 Skrivelse från Katarina Luhr m.fl. (MP) anmäls och överlämnas till miljöförvaltningen för beredning.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt sitt förslag.

§ 33

Förvaltningschefens information

Förvaltningschefen informerar om aktuella rättsfall.

Förvaltningschefen påminner nämnden om det vårmöte som FAH kommer att hålla i Stockholm den 27-28 mars 2012 och uppmuntrar nämnden att delta.

Beslut

- 1 Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar att bevilja deltagande med arvodering på FAH:s vårmöte den 27-28 mars 2012 för samtliga av nämndens ledamöter och ersättare.

Avdelningschefen Gustaf Landahl informerar om de byggbullerstörningar som förekommer kring Engelbrektsskolan.

Förvaltningen och nämnden önskar Kristina von Engeström (S) välkommen som ny ersättare i miljö- och hälsoskydds nämnden.

Vid protokollet

Ingrid Mårtenson